

POSTANOWIENIE

27 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 27 kwietnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa G. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki
komandytowej w O.
przeciwko T. Ż.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej G. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki
komandytowej w O.
od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi
z 30 października 2024 r., XIII Ga 1357/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od G. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w O. na rzecz T. Ż. 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia G. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej w O. do dnia zapłaty.**

(a.z.)

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 30 października 2024 r. powód wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Jego zdaniem oczywista zasadność skargi wynika z faktu, że Sąd odwoławczy w sposób swobodny potwierdził stosowanie klauzul generalnych takich jak zasada swobody umów z art. 353¹ k.c. używając następnie art. 58 § 1 i § 2 k.c. w stosunkach pomiędzy podmiotami będącymi przedsiębiorcami, mimo braku jakichkolwiek podstaw i przesłanek ustawowych ku temu, ignorując równocześnie inne istotne normy prawne, statuujące odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego, które to powinny chronić powoda i jego roszczenie (art. 744 *in fine*, art. 746 § 1 *in fine* i art. 471 k.c.).

Skarżący zarzucił, że Sąd Okręgowy zignorował orzecznictwo, które wskazuje na konieczność wyjątkowego stosowania przywołanych norm między przedsiębiorcami w sytuacji, gdy węzeł zobowiązaniowy pomiędzy stronami zawarty został w sposób prawidłowy, a działanie powoda na jakimkolwiek etapie nie naruszało zasad współżycia społecznego.

Zaznaczył, że wyrokując zgodnie z oczekiwaniami pozwanego będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, Sąd Okręgowy zupełnie zlekceważył obowiązujące normy prawa materialnego, które w stosunkach między przedsiębiorcami winny stanowić ochronę powoda oraz przysługujących mu roszczeń, gwarantować pewność obrotu gospodarczego oraz zawartych umów.

Oparcie rozstrzygnięcia w sprawie na klauzulach generalnych - przy równoczesnym braku umocowania ku temu w materialne dowodowym przesądza o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Pozwany w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba

wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną

w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Należy też wskazać, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa stanowiskiem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z wystąpieniem przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. np. postanowienie SN z 1 grudnia 2023 r., I CSK 5300/22 i przywołane tam orzecznictwo).

Nie budzi również wątpliwości, że okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego „przedsądu” (zob. m.in. postanowienia SN: z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22; z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, i z 10 sierpnia 2023 r., I CSK 5584/22).

Skarżący nie przedstawił przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu.

Uzasadnienie wniosku stanowi w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi i oceną prawną Sądu drugiej instancji oraz próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji zaskarżonego orzeczenia na wzór kontroli instancyjnej, co nie jest jednak celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 25 marca 2026 r., I CSK 277/25).

Sąd Najwyższy wyjaśnił już przy tym, że w dziedzinie zobowiązań granice swobody umów, będącej najdalej idącym przejawem autonomii woli podmiotów stosunków cywilnoprawnych, wyznaczają, zgodnie z art. 353¹ k.c., właściwość (natura) stosunku prawnego, ustawa oraz zasady współżycia społecznego. Tylko w tych granicach w dziedzinie zobowiązań obowiązuje także zasada *pacta sunt*

servanda (zob. wyrok SN z 13 lutego 2014 r., V CSK 45/13, i cytowane tam orzecznictwo). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono także stanowisko, że stosowanie klauzuli generalnej jest uzasadnione zwłaszcza wówczas, gdy dochodzi do niezgodności funkcjonalnej i aksjologicznej pomiędzy obowiązującymi przepisami stworzonymi na miarę sytuacji typowych, a konkretnym stanem faktycznym poddanym ocenie. Zwroty użyte w art. 5 k.c. i art. 58 § 2 k.c. w istocie nawiązują do zasad słuszności, dobrej wiary w sensie obiektywnym, zasad uczciwości obowiązujących w stosunkach cywilnoprawnych i lojalności wobec partnera oraz akceptowalnych i godnych ochrony reguł rzetelnego postępowania w stosunkach społecznych.

Przyjmuje się przy tym, że zasady współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c. i art. 5 k.c. są pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy i w takim całościowym ujęciu wyznaczają podstawy, granice i kierunki jej rozstrzygnięcia w wyjątkowych sytuacjach, które przepisy te mają na względzie. Dlatego dla ich zastosowania konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności danego wypadku w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym. W konsekwencji stosowanie klauzuli generalnej z art. 5 k.c. i art. 58 § 2 k.c. pozostaje domeną sądów *meriti*, a Sąd Najwyższy, mógłby zakwestionować oceny tych sądów, gdyby były rażąco błędne i krzywdzące (zob. postanowienie SN z 30 września 2025 r., I CNP 87/24, i cytowane tam orzecznictwo). W badanej sprawie taka sytuacja jednak nie zachodzi.

Zauważyć należy ponadto, że Sąd Najwyższy prezentuje stanowisko, że odwołanie się do zasad współżycia społecznego zarówno w art. 353¹ k.c. jak i w art. 58 k.c. ma charakter uniwersalny, a ograniczenia wynikające z tych przepisów odnoszą się także do obrotu profesjonalnego (zob. wyrok SN z 8 stycznia 2003 r., II CKN 1097/00, i cytowane tam orzecznictwo). Tym samym dopuszczalne jest stosowanie art. 58 § 2 k.c. również w odniesieniu do stosunków gospodarczych (zob. wyrok SN z 24 lutego 2016 r., I CSK 269/15).

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przy uwzględnieniu § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Maciej Kowalski

(a.z.)